

Nicoleta Popescu, Cristina Martin

LECTURI

și fișe de lectură

pentru clasa a **III**-a

texte literare adaptate pentru elevul de clasa a III-a

NUME și PRENUME: .....

CLASA: .....

ȘCOALA: .....

editura ELICART

Aventurile lui Tom Sawyer

(*fragment*, de Mark Twain)

Era o zi însorită de duminică. Întreaga natură fremăta de viață. Peste tot vedeai chipuri vesele, peste tot domnea primăvara. În văzduh se simțea puternic mireasma salcâmilor în floare.

Tom își făcu apariția cu o căldare de vopsea și cu o *bidinea*¹ în mână. Se uită posomorât la gardul ce trebuia vopsit. O tristețe adâncă i se strecură în suflet. Douăzeci și șapte de metri de gard, de doi metri și jumătate înălțime! Viața îi părea fără rost, o povară. Oftă adânc, înmuie bidineaua în găleată și o prelinse peste scândura gardului, de sus în jos. Repetă operațiunea. Măsură din ochi minuscula porțiune vopsită, apoi întinderea imensă de gard nevopsit. Descurajat, se așeză pe o buturugă.

Deodată, cum stătea abătut și plin de deznădejde, îi veni o idee măreață! Luă iar bidineaua în mână și se apucă repede de muncă. Nu după mult timp, își făcu apariția Ben Rogers, băiatul de care se temea cel mai mult. Ben venea țopâind vesel și plin de energie: hop-țop! Mușca dintr-un măr și scotea câte un strigăt prelung și melodios, urmat de un „ding-dong-dong, ding-dong-dong”. Făcea pe vaporul. Când se apropie de Tom, micșoră viteza, o luă prin mijlocul străzii, făcând manevre de *acostare*². Își închiupia că este vapor, căpitan și clopoțel în același timp, astfel încât trebuia să stea pe propria-i punte de comandă, să dea ordine și tot el să le și execute.

Tom vopsea mai departe liniștit, de parcă nici nu-l văzuse. Ben se uită o clipă la el, apoi zise:

— Hei! Ești pedepsit, așa-i?

Nu primi niciun răspuns. Cu aerul unui maestru, Tom se uită cu o privire critică la ultimul strat de vopsea, mai trecu o dată cu bidineaua peste același loc și iarăși privi rezultatul. Ben se apropie. Lui Tom îi lăsa gura apă după mărul din care mușca Ben cu poftă, dar se prefăcea absorbit cu totul de vopsitul gardului. Văzându-se nebăgat în seamă, Ben își pierdu răbdarea și întrebă:

— Ce faci, șefule? Te-a pus la treabă?

— Ah, tu erai, Ben? Nici nu te-am văzut.

— Eu mă duc la scăldat! Sunt sigur că și tu vrei! Sau îți place mai mult să vopsești gardul?

Tom se uită lung la el, apoi zise:

— Ce, tu crezi că asta-i muncă?

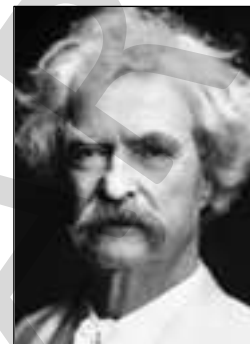
— Dar ce să fie?

Tom se apucă iarăși de vopsit.

— Poate că este, dar eu știu un singur lucru: că-mi place.

— Fugi de aici... nu cumva vrei să te cred?

— Cum să nu-mi placă? Ce, crezi că în fiecare zi ai norocul să vopsești un asemenea gard?

MARK TWAIN
(1835-1910)

Totul apărea acum într-o lumină nouă. Ben, gânditor, se opri din ronțăitul mărului. Tom vopsea mai departe, se dădea câte un pas înapoi ca să vadă mai bine rezultatul, corecta puțin și apoi își privea din nou opera. Ben îl urmărea din ce în ce mai uimit. Nu mai rezistă și, deodată, zise:

— Tom, lasă-mă să vopsesc și eu puțin!

Băiatul se gândi o clipă, fu cât pe aci să fie de acord, dar imediat se răzgândi:

— Nu, nu se poate, Ben. Mătușa Polly ține mult la gardul ăsta, fiindcă e la stradă... Dacă ar fi fost cel din spate, n-aș zice nimic, și nici ea. Despre gardul ăsta spune că trebuie vopsit cu mare grijă. Eu cred că dintr-o mie de băieți, poate doar unul s-ar pricepe să-l vopsească bine!

— Ce spui, măi! Hai, Tom, lasă-mă și pe mine să încerc numai puțin. Eu te-aș lăsa!

— Cum, Ben, crezi că eu nu vreau să te las? Vreau, dar mătușa Polly... Să știi că a vrut și Jim să-l vopsească și nu i-a dat voie! Nici lui Sid nu i-a dat voie. Tu nu vezi că nu pot? Nu pot și gata. Dacă te las să-l vopsești și greșești, ce mă fac? Spune și tu.

— N-o să se întâmple nimic, o să-l fac la fel de bine ca tine! Lasă-mă să-ncerc! Hai, că-ți dau cotorul mărului, cu toți sămburii!

— Știi și eu ce să zic... Nu, Ben, nu se poate, mi-e frică.

— Îți dau tot mărul!

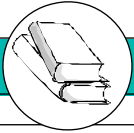
Tom lăsă cu *șovăială*³ bidineaua din mână. În timp ce Ben muncea la soare, „artistul” ieșit la pensie stătea pe un butoi, la umbră, ronțăind din măr și făcând planuri cum să-i păcălească și pe alți fraieri. Se găsiră destui! Mereu apărea câte un băiat. Venea să rădă și rămânea să vopsească. Atunci când Ben obosi, Tom îl lăsă să vopsească gardul pe Billy Fisher, în schimbul unui zmeu bine *cârpit*⁴. Când obosi și acesta, Johny Miller îi oferă un șoricel, plus un *mosor*⁵ de sfoară. Dacă, de dimineață, Tom era un biet băiat, pe la amiază, abia își mai putea număra avuțiile. A avea douăsprezece bile, un ciob de sticlă albastră, o cheie, o bucată de cretă, un dop de sticlă, un soldățel de plumb, un piscoiaș, o clanță de *alamă*⁶, o zgardă pentru câine (păcat că n-avea câine!) și patru coji de portocală. Timpul trecuse plăcut, Tom nu era deloc obosit și fusese înconjurat de prieteni. În plus, gardul avea pe el trei straturi de vopsea! Dacă nu s-ar fi terminat vopseaua, i-ar fi *ruinat*⁷ pe toți băieții din oraș.

VOCABULAR

Citește cu atenție cuvintele explicate și reține-le!

- (1) **bidinea** = pensulă mare, folosită pentru vărut;
- (2) **acostare** = apropiere de chei, de țarm, în vederea debarcării;
- (3) **șovăială** = lipsă de hotărâre, ezitare în acțiuni, în atitudini;
- (4) **cârpit** = reparat prin coaserea unui petec;
- (5) **mosor** = piesă cilindrică de lemn, de metal sau de plastic, pe care se înfășoară ață, sfoară sau sârmă;
- (6) **alamă** = metal de culoare galben-auriu, din care se confecționează diverse obiecte;
- (7) **a ruina** = a face pe cineva să-și piardă averea, a sărăci.

FIȘĂ DE LECTURĂ

Autorul: _____

Titlul textului: _____

Personajele: _____

Momentul cel mai amuzant:

_____
_____
_____
_____
_____

1 METODA CUBULUI. Clasa se împarte în 6 grupe. Fiecare grupă va rezolva una dintre cerințe.

lucru în echipă

➡ **1. DESCRIE** cum era dimineața de duminică în care se petrece întâmplarea povestită (folosește și citate din textul lecției).

_____
_____
_____

➡ **2. COMPARĂ** atitudinea de la început a lui Tom cu felul de a se comporta după ce i-a venit „o idee măreață”.

Înainte de „idee”	După „idee”
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

➡ **3. ASOCIAZĂ!**

a) Formează perechi de cuvinte cu sens/înțeles asemănător:

*chipuri, văzduh, povară, posomorât, grijă, avuție,
aer, avere, întristat, greutate, atenție, fețe*

_____ = _____   _____ = _____
_____ = _____   _____ = _____
_____ = _____   _____ = _____

b) Asociază trăsăturile cu personajul căruia i se potrivesc:

TOM

posomorât

vesel

șiret

zeflemitor

leneș

isteț

prefăcut

naiv

BEN

➡ **4. ANALIZEAZĂ** felul de a se purta al lui Tom.

➡ **5. APLICĂ!** Completează enunțurile următoare cu informații din textul citit:

- Tom fusese pedepsit de mătușa Polly să _____
- Era posomorât deoarece _____
- S-a gândit la un șiretlic pentru a _____
- Ben a vopsit el gardul, fiindcă _____

➡ **6. ARGUMENTEAZĂ!** De ce vrea Tom să-i păcălească pe alții?

---

2 Așază ideile în ordinea în care s-au petrecut în text:

- Ben se amuză pe seama lui Tom.
- Este o minunată dimineață de duminică.
- Tom este posomorât deoarece trebuie să muncească.
- Tom îl păcălește pe Ben să vopsească gardul în locul lui.

3 Alcătuieste enunțuri în care să folosești expresii din textul citit:

• „chipuri vesele”

• „tristețe adâncă”

• „întindere imensă”

Întâmplări în Pădurea anotimpurilor

(fragment, de Laura Răducanu)

Stejărel face cunoștință cu Toamna

A fost odată ca niciodată un tărâm minunat. La marginea lui se întindea o pădure deasă, cu arbori bătrâni de când lumea, care se chema „Pădurea anotimpurilor”.

În adâncurile ei, viețuitoarele trăiau în bună înțelegere. Printre ele, își ducea traiul un pitic. De unde venise și cât era de bătrân, nimeni nu putea spune! Un lucru era clar: piticul devenise înțeleptul pădurii. Avea răspuns la orice întrebare și s-ar fi pus și avea cunoștințe despre toate bolile. De asemenea, prepara leacuri după rețete numai de el știute.

Piticul Timp, căci uitasem să vă spun numele lui, era foarte ordonat. Avea un program zilnic de la care nu se *abătea*¹: se trezea la ora 6 dimineața, servea micul dejun – un ceai de fructe de pădure și un ou fiert, adus zilnic de o coțofană –, se îmbrăca, își încingea mijlocul cu un brâu de trestie, împletit chiar de el, își punea *tichiuța*² cafenie și era pregătit pentru o nouă zi de muncă.

Cum deschidea ușa casei, o scorbură în trunchiul unei răchite pletoase, saluta întreaga suflare a pădurii, cu bucurie:

— Bună dimineața, dragii mei prieteni! Să aveți o zi minunată!

— Bună dimineața, piticule Timp! răspundeau, foșnindu-și ramurile, stejarii cei bătrâni.

— Bună dimineața! șoptea pârâiașul din apropiere, clipocind printre pietre.

— Toc-toc! Bună-bună dimi-dimi-nea-ța! rostea silabisit doamna Cio-cănitore, în timp ce își căuta de mâncare sub scoarța unui copac.

— Ei, prieteni, tare mi-ar plăcea să mai stau de vorbă cu voi, dar am atât de făcut astăzi! Trebuie să-i fac o vizită căprioarei care tocmai a născut doi pui, să-l consult pe bunicul bursuc – îl supără rău un dinte –, apoi merg să vorbesc cu veve-rița, pentru că...

— Să vorbești și cu mine! strigă cu putere un pui de stejar ce răsărise într-un luminiș.

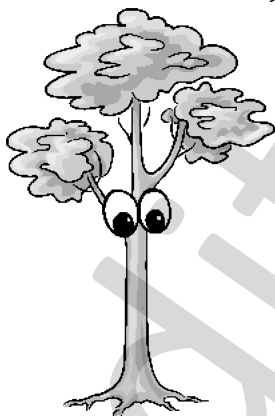
— Da, da, o să vorbesc și cu tine, copăcel! Nici nu te-am zărit. Cum te cheamă? întrebă Timp, complet *nedumerit*³.

— Eu sunt Stejărel, spuse copăcelul, care era cam timid. Și m-am născut în primăvară, dintr-o ghindă. Am împlinit 6 luni, sunt băiat mare! *se semeți*⁴ Stejărel.

— He-he-he! Ești încă mic. Mai ai multe de văzut. Ți-au crescut de-abia 3-4 frunzulițe și te crezi copac în toată puterea? He-he-he!

— Nu râde de mine, piticule Timp. Eu vreau doar să-ți pun o întrebare. Nu știu ce-i cu mine, cred că sunt bolnav. Au început să mi se îngălbenească frunzele. Tare mi-e teamă! Una stă să cadă!!! adăugă Stejărel și o lacrimă i se prelinse ușor pe-o frunzuliță.

— Nu te îngrijora, nu ești bolnav deloc! N-ai observat că acest lucru li se întâmplă și părinților tăi? Privește! În toată pădurea, frunzele au început ușor-ușor să-și

schimbe culoarea. Vântul le desprinde pe rând și le așterne pe pământ ca pe un covoraș, ca să le țină de cald rădăcinilor.

— Deci cu toții suntem bolnavi?

— Da, sunteți bolnavi, sunteți bolnavi de-o boală care se numește Toamnă, se amuză piticul Timp.

— Ce trebuie să fac? Vreau să mă însănătoșesc! *scânci*⁵ Stejărel, speriat de-a binelea.

— Toamna, micuțule, este o bună prietenă de-a mea. Nu este o boală.

Te-am speriat puțin!

— Atunci?!

— Fii atent, îți voi explica cum stau lucrurile: acum, când vara e pe sfârșite, își va face apariția Toamna, o zână-anotimp. De ce? Pentru că natura are nevoie de ea: e maestră în decorarea frunzelor și în coptul fructelor. Este bogată și frumoasă, aduce răcoare și belșug. Oamenii, pe care nu-i cunoști, o iubesc foarte mult.

— De ce?

— Pentru că toamna răsplătește munca tuturor. Da, da, nu te uita mirat! În lumea oamenilor, lucrurile sunt diferite. Vei afla că pentru ei, dar și pentru viețuitoarele pădurii, Toamna aduce roade care vor umple cămărilor, astfel încât Iarna să fie mai ușor de îndurat. Natura, dragul meu, iubește Vara cea călduroasă, dar așteaptă Toamna pentru ca fructele să se coacă, iar semințele să cadă pe pământ și să poată lua naștere alte plante. Așa te-ai născut și tu, dintr-o ghindă căzută astă-toamnă din stejarul cel bătrân. Înțelegi acum că nu ești în niciun pericol?

— Da, da! exclamă uimit de-a binelea Stejărel.

— Acum, toamna, e timpul ca voi, copacii, să vă odihniți. În timpul anului, din primăvară și până acum, ați *bucătărit*⁶ în frunzulițele voastre, ați crescut fructele și ați copt semințele. Sunteți oboseți, la fel și uneltele voastre de muncă, frunzele. Trebuie ca ele să vă părăsească și, la primăvară, să vă crească altele noi. În timpul iernii, veți dormi și tu, și frații tăi, iar la anul vă veți trezi mai puternici.

— Și dorm toate viețuitoarele? întrebă Stejărel nerăbdător și parcă un pic mai curajos.

— Nu. Unele hibernează, altele își duc traiul ca și în celelalte anotimpuri. Eu, de pildă, iarna sunt extrem de ocupat. Pădurea are mereu nevoie de mine.

— Acum am înțeles totul, piticule Timp. Dar nu mă-ndur de cele trei frunzulițe să le las să plece!

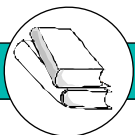
— Fii pe pace, râse Timp. Îți promit că la primăvară vei avea mult mai multe! A, am uitat! Am primit un *răvaș*⁷ chiar de la Toamnă, trebuie să înceapă școala. Mă grăbesc! Vorbim și mâine. La revedere!

VOCABULAR

Citește cu atenție cuvintele explicate și reține-le!

- (1) **a se abate** = a se îndepărta de la o normă, de la un obicei;
- (2) **tichie** = obiect de îmbrăcăminte din stofă sau din pânză, care acoperă numai creștetul capului;
- (3) **nedumerit** = care este mirat, încurcat în fața unui fapt;
- (4) **a se semeți** = a se făli, a se mândri;
- (5) **a scânci** = a plânge înăbușit, slab;
- (6) **a bucătări** = a găti mâncare;
- (7) **răvaș** = scrisoare, bilet.

FIȘĂ DE LECTURĂ

Autorul: _____

Titlul textului: _____

Personajele: _____

Expresii frumoase din text (Folosește-le în viitoarele compuneri!) _____

_____

Ce ți-a plăcut cel mai mult în povestea citită?

_____

_____

1 Răspunde la întrebări:

• Cu ce se ocupa piticul Timp?

• De ce credea Stejărel că este bolnav?

• Ce se întâmpla de fapt cu micul copac?

• Cum ajută Toamna oamenii și viețuitoarele pădurii?

• Ce fac copacii toamna?

2 Ce nume i-ai da tu piticului Timp? Argumentează!

Sugestii: Doctorul pădurii, Piticul Știe-Tot

3 Completează propozițiile cu idei însușite din text:

- Toamna este maestră în .....
- Ea aduce .....
- Toamna, semințele .....

4 Ce crezi că i-a scris Toamna piticului Timp în „răvaș”? Alcătuieste biletul.

Handwritten-style lined paper for writing a note.

5 Scrie în câteva enunțuri care era ritualul zilnic al piticului Timp. Notează apoi care este programul tău de zi cu zi.

programul zilnic al lui Timp

Handwritten-style lined paper for writing the daily program of Timp.

programul tău zilnic

Handwritten-style lined paper for writing your own daily program.

6 Scrie în casetele din dreapta câte o însușire pentru cuvintele subliniate, desprinsă din enunțurile din stânga. (Vezi exemplul nostru.)

„frunzele au început ușor-ușor să-și schimbe culoarea”

îngălbenite,

„covorăș, ca să le țină de cald rădăcinilor”

„Toamna aduce răcoare și belșug.”

7 Bifează trăsăturile care crezi că îl pot caracteriza pe Stejărel:

curajos

nepoliticos

naiv

ordonat

temător

curios

imprudent

neascultător

8 Alcătuieste un scurt text în care să povestești care sunt schimbările ce se petrec toamna în natură. Folosește cuvintele și expresiile:

„belșug”

„cămări”

„covoraș de frunze”

„zâna-anotimp”

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

NU UITA!

- Dă un titlu potrivit textului.
- Formulează propoziții clare și complete.
- Folosește corect semnele de punctuație.
- Fii atent la așezarea în pagină.
- Folosește expresiile date.

9 Citește cu intonație poezia „Zile de toamnă”, de George Coșbuc. Roagă-l pe colegul de bancă să aprecieze cum ai interpretat, colorând fața zâmbitoare.

SUGESTIE DE LECTURĂ!

Dacă vrei să afli mai multe despre anotimpul toamna, citește și „Calendarul școlarului”, de George Coșbuc.

Zile de toamnă

de George Coșbuc

Ieri vedeam pe luncă flori...
Mândri fluturi zburători,
Și vedeam zburând albine!
Ieri era și cald și bine.

Azi e frig și nori și vânt,
Frunzele cad la pământ,
Florile stau supărate,
Veștejesc de brumă toate.

Ieri era frumos pe-afară
Ca-ntr-o caldă zi de vară.
Azi e toamnă pe pământ,
Vreme rea și bate vânt.

Elefantul

(*fragment*, de Alexandr Kuprin)

[...] Două ore mai târziu, tata este la circ. Stă în primul rând și se uită cum animalele dresate execută fel de fel de comenzi. Câinii inteligenți fac tumbe prin aer, dansează, latră în ritmul muzicii, formează cuvinte, aranjând în ordine literele mari din carton. Maimuțele – unele în fustițe roșii, altele în pantalonăși albaștri – merg pe sfoară și se plimbă călare pe un câine mare. Leii imenși cu coamă roșcată sar prin cercuri de foc. Foca neîndemânică trage cu un pistol cu apă.

La final, în arenă intră elefanții. Sunt trei: unul mare și doi mai mici, pitici, de o înălțime comparabilă cu cea a cailor. Este ciudat să vezi cum aceste animale uriașe, ce par stângace și greoaie, execută mișcări dificil de efectuat chiar și de către cel mai iscusit acrobat.

Dintre toți trei, se distinge în mod deosebit elefantul cel mare. Se ridică pe picioarele din spate, se așază în fund, stă în cap cu picioarele în sus, merge pe butoaie ce se rostogolesc și dă paginile unei cărți mari de carton, folosindu-se de trompă.

În cele din urmă, se așază la masă, i se pune în jurul gâtului o *bavețică*¹ și începe să mănânce ca un băiețel bine-crescut.

Reprezentarea se încheie. Spectatorii părăsesc sala. Tatăl Nadiei se apropie de proprietarul circului, un neamț gras. Stă și fumează un *trabuc*² mare, în spatele unui perete despărțitor de lemn.

— Vă rog să mă scuzați! spune tatăl Nadiei. Nu cumva ați putea să îi dați voie elefantului dumneavoastră să vină la mine acasă?

De mirare, neamțul face ochii mari cât cepele și cascadează gura atât de mult, că îi cade trabucul pe jos. Se apleacă cu greu, îl ridică, îl bagă la loc în gură și, abia atunci, bolborosește:

— Să-i dau voie? Elefantului? La dumneavoastră acasă? Nu pricep...

ALEXANDR KUPRIN
(1870-1938)

Ochii lui par a întreba același lucru: dacă pe tatăl Nadiei nu cumva îl doare capul... Dar tatăl se grăbește să explice despre ce este vorba: singura lui fiică, Nadia, suferă de o boală *stranie*³, pe care nici măcar doctorii nu o înțeleg. De o lună, fetița zace în pat, slăbește văzând cu ochii, nu este interesată de absolut nimic, se plictisește și parcă se stinge încetșor. Medicii le-au recomandat să o înveselească, dar fetița nu are chef de absolut nimic; i-au sfătuit să îi îndeplinească toate dorințele, dar copilul nu își dorește nimic. Astăzi însă și-a exprimat dorința de a vedea un elefant viu. Oare acest lucru este imposibil de realizat?

Apoi, adaugă cu o voce sugrumată, agățându-se cu o mână de un nasture de la paltonul neamțului:

— Asta e... Desigur, sper din toată inima că fetița mea se va însănătoși. Dar... Doamne ferește... dacă boala evoluează prost... dacă cumva se stinge? Imaginați-vă numai: toată viața voi fi chinuit de gândul că nu i-am îndeplinit ultima dorință!

Neamțul se încruntă și, căzând pe gânduri, își scarpină cu degetul mic sprânceana stângă.

Într-un final, întreabă:

— Hm... Dar câți ani are fetița dumneavoastră?

— Șase.

— Hm... Liza mea are tot șase. Hm... Știți, treaba aceasta v-ar costa foarte scump. Elefantul trebuie să fie dus noaptea și abia noaptea următoare poate fi adus înapoi. În timpul zilei, nu se poate. Se adună oamenii și poate ieși un scandal... Plus că pierd o zi întreagă și trebuie să îmi acoperiți daunele.

— A, desigur, desigur... nu vă faceți griji în această privință...

— În afară de asta, va permite oare poliția să ducem un elefant la dumneavoastră acasă?

— De acest lucru voi avea eu grijă. Va permite!

— Încă o întrebare: credeți că proprietarul casei va fi de acord ca un elefant să pătrundă în apartament?

— Va fi de acord. Eu sunt proprietarul.

— Aha! Asta e perfect! Dar mai am o întrebare: la ce etaj locuiți?

— La etajul doi.

— Hm... Asta nu mai este așa de bine... Scările blocului sunt largi, au tavanul înalt? Camerele apartamentului sunt spațioase, au uși încăpătoare, podeaua este suficient de rezistentă? Pentru că Tommy are o înălțime de peste doi metri, o lungime de aproape trei metri și cântărește două tone!

Tatăl Nadiei cade pe gânduri pentru câteva minute.

— Știți ce? Haideți acum la mine și vedem exact la fața locului. Dacă este nevoie, pot să lărgesc intrările.

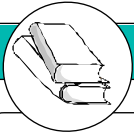
— Perfect! acceptă propunerea proprietarul circului.

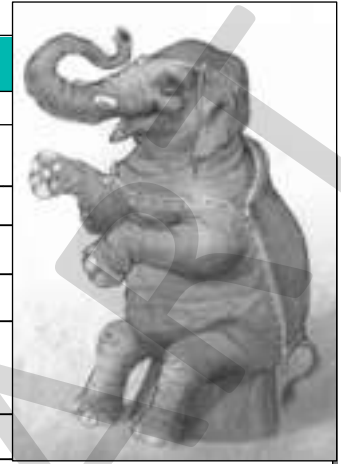
VOCABULAR

Citește cu atenție cuvintele explicate și reține-le!

- (1) **bavețică** = șervețel care se leagă la gâtul copiilor, când mănâncă;
- (2) **trabuc** = țigară de foi; ● (3) **stranie** = care iese din comun, neobișnuită.

FIȘĂ DE LECTURĂ

Titlul textului: _____

Autorul: _____

Personajele: _____

Ce te-a impresionat cel mai mult?

_____
_____
_____

Cum crezi că va continua povestirea? _____

_____
_____
_____

1 Bifează cu „x” varianta corectă:

● Acțiunea textului se petrece la:

- Grădina Zoologică   circ   teatru

● Dintre toate animalele dresate, la circ se distinge:

- câinele   maimuța   elefantul

● Nadia, fetița bolnavă, are o singură dorință:

- de a merge la circ   de a vedea un elefant viu   de a citi o carte despre elefanți

● La circ, prin cercuri de foc sar:

- leii   maimuțele   câinii

● Numele elefantului este:

- Liza   Nadia   Tommy

● Elefantul are o înălțime de:

- doi metri   trei metri   două tone

2 Răspunde la următoarele întrebări:

• Cine sunt „artiștii” reprezentației de circ?

_____
_____

• Ce îți cere tatăl Nadiei proprietarului de circ?

_____
_____

- Care este motivul pentru care îi cere un asemenea lucru?

- De ce proprietarul ciroului nu este de acord imediat cu propunerea tatălui Nadiei?

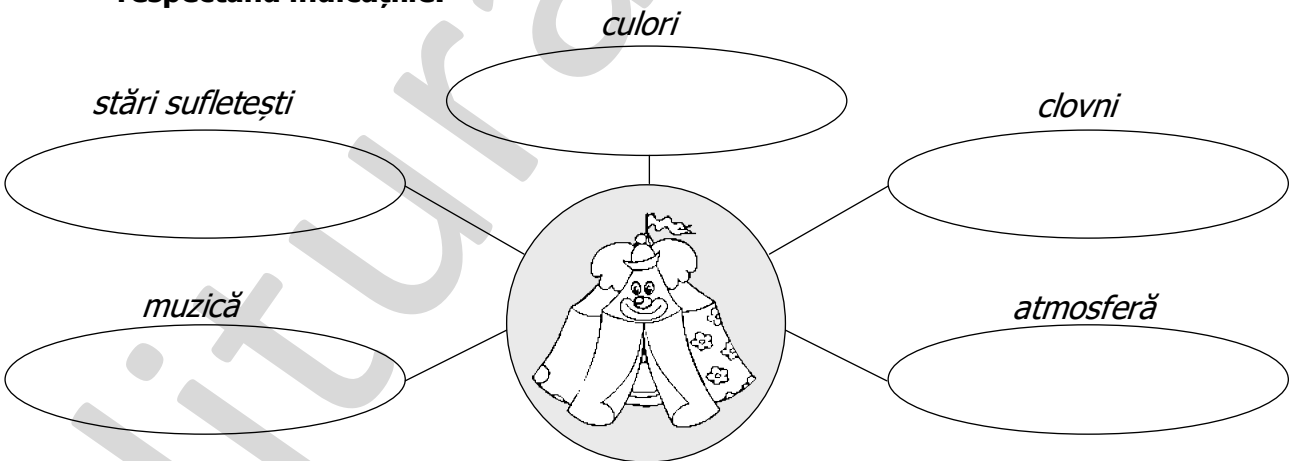
3 Completează „jurnalul cu dublă intrare”.

<i>Fragmentul preferat</i>	<i>Motivează alegerea</i>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

4 Care este semnificația fragmentului marcat în text? Alege varianta corectă.

- Proprietarul ciroului este nehotărât.
- Proprietarul ciroului are o durere de cap.
- Neamțul nu este de acord cu o asemenea propunere ciudată.

5 Ce îți vine în minte când pronunți cuvântul **circ**? Completează „ciorchinele”, respectând indicațiile!

6 Explică semnificația expresiei „cu o voce sugrumată”.

7

Găsește două însușiri, altele decât cele din text, pentru cuvintele:

dresate

• animale

_____

_____

• câini

_____

_____

• carte

_____

_____

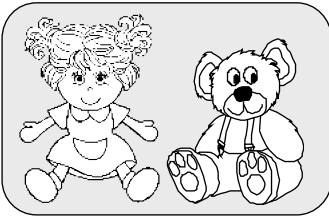
• voce

_____

_____

8

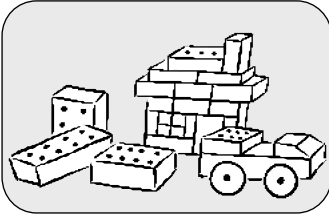
Ce alte cadouri crezi că ar putea s-o înveselească pe fetiță? Argumentează în fiecare caz!

_____

_____

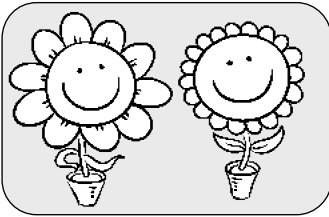
_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

9

Spune-ți părerea! De ce crezi că Nadia voia un elefant viu și nu o jucărie, așa cum este cea din imaginea de mai jos?

_____

_____

_____

_____

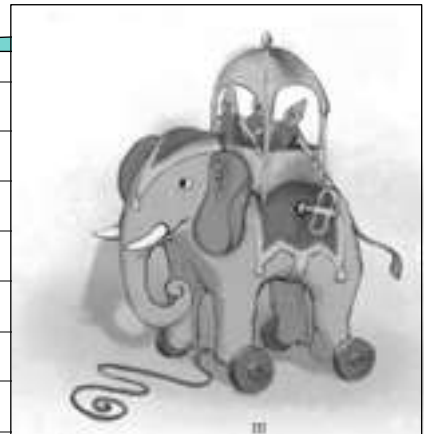
_____

_____

_____

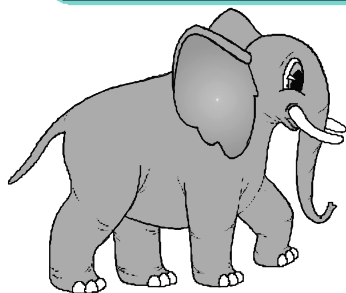
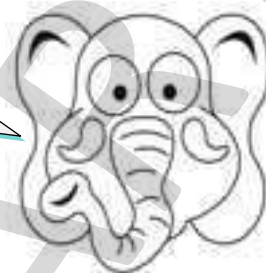
_____

_____

Ce știm despre... elefanți? *text nonliterar (informativ)*

Elefantul face parte din familia pachidermelor (pachiderm sau pahiderm înseamnă „piele groasă și aspră”). Este un animal masiv, cu o înălțime care poate depăși 4 metri și o greutate medie între 2 și 6 tone!

Elefanții trăiesc în turme, în pădurile tropicale și savanele din Asia și Africa. Fiecare turmă este condusă de cea mai bătrână femelă, familia fiind formată din mame și puii acestora. Masculul face parte din turmă până în jurul vârstei de 12-15 ani, după care acesta este *exclus*¹, urmând să trăiască singur sau în turme formate numai din masculi.

Femelele sunt mame grijulii, puii având parte de o atenție specială din partea fiecărui membru al turmei. Ei învață de la ceilalți cum să se comporte, la fel cum copilul învață de la părinți. De aceea, femelele își țin puii în preajmă până la vârsta de 4-6 ani. În cazul puilor orfani, aceștia vor fi adoptați de alte femele, aflate în perioada de *lactație*².

Elefanții au mirosul bine dezvoltat, comunică folosind sunete puternice, iar în caz de pericol, suflă zgomotos prin trompă și se grupează în cerc, în jurul celor tineri.

Ei emit sunete speciale care nu pot fi auzite de urechea umană. Aceste sunete sunt amplificate de trompă și transformate în sunete și mai puternice. În acest fel, elefanții pot comunica la distanțe uriașe, de 8-10 km!

Cu ajutorul trompei, elefanții se hrănesc, miros, pipăie, apucă sau sorb. Hrana lor este formată din ierburi, frunze, semințe, fructe și scoarță de copac.

Trompa elefantului este încadrată de cei doi fildeși (incisivi). Fildeșul este un material foarte scump, din care se pot fabrica ornamente, podoabe, clape de pian sau bețe de biliard. Din acest motiv elefanții au fost vânați excesiv de braconieri, astăzi numărul lor fiind foarte scăzut. În ciuda măsurilor de protecție, elefanții sunt pe cale de dispariție din cauza *braconajului*³ și a distrugerii *habitatului*⁴.

Elefanții sunt animale prietenoase, ușor de domesticit, care pot trăi în preajma așezărilor umane, dar uneori pot provoca pagube în plantațiile și câmpurile peste care trec.

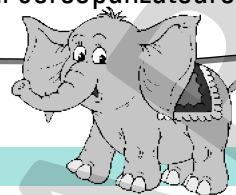
Știați că?

- Elefanții sunt cele mai mari mamifere terestre.
- Elefantul african mănâncă aproximativ 16 ore pe zi, el consumând astfel o cantitate enormă de hrană, de 5 ori greutatea sa. De asemenea, el bea până la 200 de litri de apă zilnic!
- Elefantul poate detecta prezența apei sau chiar a unui dușman doar ridicându-și trompa în vânt și mirosind.

- **(1) exclus** = îndepărtat, dat afară, eliminat.
- **(2) lactație** = perioadă de timp în care o mamă (femelă) își poate alăpta copilul (puiul);
- **(3) braconaj** = practicare ilegală a vânătorii sau a pescuitului;
- **(4) habitat** = loc care oferă condiții corespunzătoare de viață pentru o anumită specie de animal.

1 Bifează cu „x” varianta corectă.

- Elefanții pot trăi:

- în savane   în câmpii
 în deșert   în păduri de foioase   în junglă

- Greutatea unui elefant este cuprinsă între:

- 1 – 1,5 t   2 – 6 t   1 – 3 t   4 – 7 t

- Elefanții comunică prin:

- semne și mișcări   sunete puternice   sunete slabe

- Turma de elefanți este condusă de:

- cel mai bătrân mascul   cea mai bătrână femelă
 cea mai tânără femelă

- Hrana elefanților este formată din:

- ierburi, frunze, semințe, fructe, scoarță de copac
 ierburi, frunze, carne, fructe
 ierburi, frunze, semințe, fructe, miere

- Ce cantitate de hrană poate consuma zilnic elefantul?

- dublul greutateii sale   triplul greutateii sale
 de 5 ori mai mult   a cincea parte din greutatea sa

2 Răspunde la întrebări:

- Cum argumentezi că femelele elefant sunt „mame grijulii”?

- Ce obiecte se pot confecționa din colții elefanților?

- Care sunt principalele motive pentru care elefanții sunt pe cale de dispariție?

---

3 Scrie, în casetele din dreapta, câte o însușire a elefanților desprinsă din enunțurile din stânga.

În caz de pericol se grupează în jurul celor tineri.

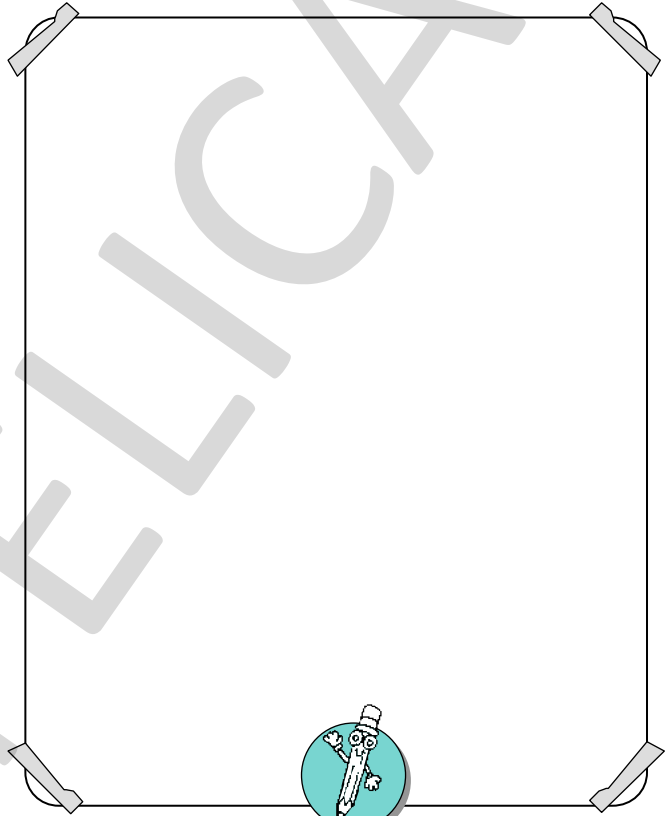

Greutatea medie este de 2-6 tone.

4 Ai aflat din text cauzele care au condus la scăderea numărului de elefanți. Transmite un mesaj oamenilor pentru a salva elefanții de la dispariție. Realizează și un afiș.

Blank lined area for writing notes.

5 Formează propoziții cu următoarele cuvinte din textul citit:

habitat

fildes

turmă

Blank lined area for writing sentences.

6 Vă plac elefanții? Scrie răspunsul tău și pe al colegului de bancă!

Răspunsul tău

Blank lined area for writing your answer.

Răspunsul colegului de bancă

Blank lined area for writing your partner's answer.

lucru în echipă

TEMĂ Caută în reviste sau pe Internet informații și curiozități despre animale sălbatice. Notează faptele interesante și citește-le colegilor la ora de lectură.

Informații

Curiozități

rinocerul

hipopotamul

crocodilul

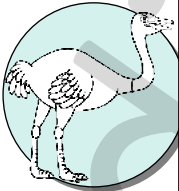

girafa

struțul

SUGESTIE DE LECTURĂ!

Citește cartea lui Marin Sorescu: *Unde fugim de-acasă?*

Un arici nemulțumit

(de Natașa Galché)

De când e lumea, se știe că aricii sunt animăluțe acoperite pe spate cu țepi lungi și *viguroși*¹. Poate că asta nu este pe placul tuturor, dar ce să-i faci? Așa s-au născut aricii: țepoși!

Pe ariciul din povestea noastră îl cheamă Toto. Din fragedă copilărie, el avea o singură și arzătoare dorință: să nu mai aibă țepi! Desigur, vă întrebați de ce? Explicația lui era foarte simplă: pentru că țepii îi aduceau numai ghinioane! De exemplu, într-o zi, se juca cu veverița de-a prinslea. Era o zi *splendidă*² de vară și cei doi amici alergau voioși unul după celălalt. Deodată, se auzi glăsciorul veveriței:

— Aaaa! Iar m-ai înțepat cu acele tale!

Bietul Toto, deși nu avea nicio vină, s-a simțit foarte vinovat! Nu își dorea cu niciun chip să o rănească pe prietena lui. I-a cerut iertare, dar veverița era puțin cam mofturoasă și a preferat să se retragă din joc.

Alt necaz a pățit într-o zi când se ducea în vizită la șoricel. Da, ați auzit bine, șoricelul era prietenul său! Bineînțeles, știți cu toții că hrana aricilor este compusă din insecte, șerpi și șoareci. Ceea ce nu știți este că Toto renunțase demult la o alimentație „atât de nesănătoasă”, cum spunea el, și se hotărâse să adopte o dietă *vegetariană*³. Aflând despre acest fapt *inedit*⁴, doamna ciocănitoare, *reporterită*⁵ la gazeta pădurii, scrisese un întreg articol. Din acest motiv se și ducea Toto la șoricel: pentru a sărbători prietenia lor, care devenise celebră.

Era o toamnă târzie și copacii își lepădaseră veșmântul de frunze galbene și ruginii. La poalele lor parcă se întindea un covor țesut din fire de culori diferite, de nuanțe calde.

„Cât de minunate sunt aceste frunze! își spuse Toto fermecat. Oare ce maestru iscusit le-a pictat atât de frumos? Iată o frunză maronie ce pare că a ruginit! Și alta aurie care seamănă cu o rază de soare! Aceasta pare cuprinsă de flăcări și cealaltă ai zice că e *pastelată*⁶.”

Ariciul era atât de *fascinat*⁷ de culoarea frunzelor, încât a început să cânte și să danseze printre ele. Dar bucuria lui nu a fost de lungă durată! Frunzele au început să se agațe de țepii săi! În zadar s-a scuturat, acestea nu voiau să se mai desprindă de pe blănița lui țepoasă! Când a ajuns la șoricel, Toto era un rotocol de frunze și de iarbă. Abia dacă i se mai zăreau ochii și năsul.

— Cine ești tu? a întrebat șoricelul, care nu l-a recunoscut.

— Sunt eu, Toto! Ajută-mă să mă *descotorosesc*⁸ de frunzele astea!

— Vai, cât ești de *nostim*⁹! Parcă ești o minge de frunze! a început să râdă șoricelul.

Așa a fost nevoit săracul Toto să umble întreaga toamnă, spre hazul animalelor din pădure. Însă, într-o bună zi a decis:

— De-ajuns! Nu mai vreau să fiu țepos! M-am săturat!

Spunând acestea, a dezbrăcat hăinuța de ace și a ascuns-o în cel mai întunecat ungher al vizuinii sale. Apoi, a ieșit la plimbare fără țepi. Hoinărea pe sub brazi și printre tufe mult mai agil și viața i se părea acum fără *cusur* ¹⁰!

— În sfârșit sunt liber! Nimic nu se mai agață în acele mele! Nu-mi plăcea deloc când toate frunzele și rădăcinile mi se prindeau încăpățănate de blănița mea țepoasă!

Mergând așa, vesel și lipsit de griji, a zărit o ciupercă. Cum v-am spus, Toto era vegetarian și mereu preocupat de silueta sa. A cules ciuperca și a vrut să o înfigă în acele de pe spinarea sa. Dar ciuperca s-a rostogolit pe jos!

„Există și necazuri mai mari de atât! Voi lua ciuperca la întoarcere și o voi căra între lăbuțe!” și-a spus ariciul și a plecat țanțoș mai departe.

Toată ziua, a alergat și s-a jucat cu veverița și șoricelul, pe care i-a întâlnit întâmplător lângă stejar. Era așa de bucuros că nu a mai înțepat pe nimeni! Când soarele mai avea puțin și asfințea, Toto a pornit spre casă. Nu mai erau mulți pași până la vizuina sa, când, deodată, a văzut o umbră roșcată strecurându-se printre copaci.

„Vai de mine! Vulpea!” s-a speriat Toto și imediat s-a făcut ghem. „N-are decât să se apropie acum! Să vezi cum o înțep cu aaaaa...”

În aceeași clipă, și-a amintit că hăinuța lui țepoasă era acasă!

„Aoleu! Ce *imprudentă* ¹¹ am făcut! Sunt cel mai nerecunoscător arici de pe fața pământului!” a început să plângă Toto. „Cine mă mai apără acum?”

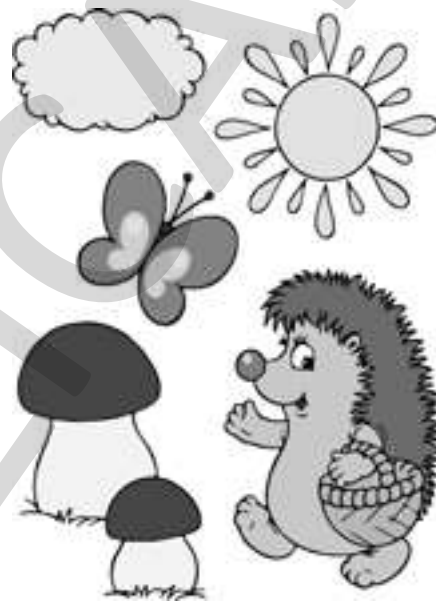
A stat câteva clipe și a cugetat, apoi și-a spus:

„Fuga este rușinoasă, dar este mai sănătoasă!”

Și a luat-o la goană spre casă. A intrat ca o furtună pe ușa vizuinii, s-a repezit în ungherul întunecat și a îmbrăcat repede hăinuța sa, plină de ace.

„Mai bine să fiu din nou țepos! Prietenii mei nu se vor supăra pe mine, pentru că mă iubesc așa cum sunt! Cu toate imperfecțiunile mele!”

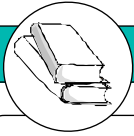
Astfel, Toto a înțeles că țepii nu sunt niște defecte ale naturii! Țepii îl protejează și îl ajută! Și, din acea zi, Toto nu s-a mai gândit vreodată că acele lui sunt incomode!

VOCABULAR

Citește cu atenție cuvintele explicate și reține-le!

- (1) **viguros** = puternic, rezistent;
- (2) **splendid** = foarte frumos, minunat;
- (3) **vegetarian** = care se bazează numai pe produse vegetale și pe lactate;
- (4) **inedit** = necunoscut mai înainte; nou, neobișnuit;
- (5) **reporter** = persoană care culege și transmite de pe teren știri și informații;
- (6) **pastelat** = în culori delicate, pale;
- (7) **fascinat** = încântat, captivat;
- (8) **a se descotorosi** = a se elibera de cineva sau de ceva care supără;
- (9) **nostim** = haios, amuzant;
- (10) **cusur** = imperfecțiune, defect;
- (11) **imprudentă** = faptă nesocotită, riscantă.

FIȘĂ DE LECTURĂ

Titlul textului: _____

Personajele: _____

Întâmplările, pe scurt, în ordinea desfășurării lor:

Care ți s-a părut cel mai amuzant moment?

---

1 Scie întrebări pentru următoarele răspunsuri:

Ariciul nu mai dorea să aibă țepi, pentru că aceștia îi aduceau numai ghinioane.

Când a văzut vulpea, ariciul s-a făcut ghem.

Ariciul a înțeles că țepii lui îl apăra și îl ajută.

2 Notează „A” în dreptul enunțului adevărat și „F” în dreptul enunțului fals.

- Încă din primii ani de viață, Toto și-a dorit să nu mai aibă țepi.
- Ariciul le-a înțepat atât pe veveriță, cât și pe vulpe.
- Toto devenise vegetarian.
- Ariciul și-a ascuns hăinuța de ace între frunze.
- Ciocănițoarea scrisese o poezie despre arici.
- Frunzele toamnei aveau culorile curcubeului.
- Ariciul a scăpat de vulpe, transformându-se într-un ghem.
- Ariciul s-a acceptat așa cum era, cu blana lui țepoasă.

3 Scrie două texte despre arici, unul *literar* și unul *informativ (nonliterar)*.

TEXT LITERAR

TEXT INFORMATIV

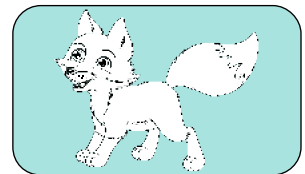
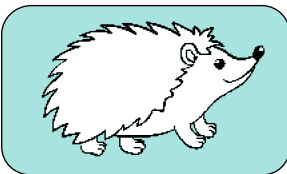

---

4 Găsește pentru fiecare animal prezentat în text o însușire, apoi povestește o întâmplare petrecută în pădure cu cel puțin două dintre aceste personaje.

SUGESTIE DE LECTURĂ!

La fel ca ariciul din povestea citită, un cerb este nemulțumit de picioarele lui... prea subțiri! Citește fabula „Cerbul privindu-se în apă”, de Jean de la Fontaine.